Қ.П.Э-10-01.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың мектепішілік кезеңі

1. Бұл үзінді Абай Құнанбайұлының „Ескендір" поэмасынан алынған. Шығыста Ескендір, орыс пен Европа елдерінің атауынша Александр Македонский туралы аңызды өмір шындығына жақындатып өзінше толғаған. Ізгілік пен бейбітшілікті, ғылым мен білімді, яғни рухани биікті дәріптеу. Зұлымдық пен қатыгездікті, мансапқорлықты жирену.

2. 1) (A) Аллитерация

Аллитерация - дауыссыз дыбыстардың, дауыссыз дыбыстан басталатын сөздердің қайталануы арқылы әдеби тілді әдемі жеткізудің көркемдік тәсілдерінің бірі.

2) (A) Шендестіру

Шендестіру - мүлде қарама-қарсы ұғымдарды, жағдайларды, образдарды салыстыра не қарама-қарсы қоя отырып, ой мен сезімді әсерлі жеткізуге ұмтылатын стильдік, эстетикалық бейнелеу құралатын көркемдік әдісінің бірі

3) (C) Шұбыртпалы ұйқас - АААА

3. Жалында ұрлық, өзі ұрлыққа сірілген Көкпаттың юморлық образы арқылы жазушы қоғамда белең алып бара жатқан өтірік қиғірау мен жалмауыз пенездің аузынан шалғайлатып, жасанды әрекеттерсіз қарапайым тірлік кешкен ауыл адамының ұтқыр баласымен жақындаса түсіруді мақсат тұтқандай.

Күрделенген жай сөйлем. Құрылымына қарай жақты, жалаң, толымды сөйлем. Айтылу мақсатына қарай хабарлы сөйлем.

Жазушы мақсат тұтқандай - қиыса байланысқан етістікті сөз тіркесі.

Жақындаса түсуді мақсат тұтқандай - тағыптауыштық қатынаста құрылған, меңгеріле байланысқан, етістікті сөз тіркесі.

Ауыл адамының ұлттық бағасы - анықтауыштық қатынасқа құрылған, матаса байланысқан, есімді сөз тіркесі.

Жалғыздау мен жағымпаз мінездің аулынан шалғайлатып - пысықтауыштық қатынасқа құрылған, меңгеріле байланысқан, етістікті сөз тіркесі.

Юморлық образ - анықтауыштық қатынасқа құрылған, қабыса байланысқан, есімді сөз тіркесі.

Жұмбақтың образы - анықтауыштық қатынасқа құрылған, матаса байланысқан, есімді сөз тіркесі.

Қалыңда ұрлық, өзі ұрлықша піскен жұмбақ - анықтауыштық қатынасқа құрылған, қабыса байланысқан, есімді сөз тіркесі.

4. Езсеріп - езсер - түбір (етістік), -іп - көсемшенің жұрнағы

Балаларының іштегі - бала - түбір (зат есім), лар - көптік жалғау -ы - тәуелдік жалғаудың 1-ші жағы, ның - ілік септігінің жалғауы -іш - түбір (үстеу), -і - тәуелдік жалғауының 3-жағы, -нде - жатыс септігінің жалғауы, -гі - сын есім тудыратын жұрнақ.

Атанып - ата - түбір (етістік), -н - өздік етіс жұрнағы, -ып - көсемшенің жұрнағы, -ты - жіктік жалғауының 3-жағы

Тәуіпшілдігі - тәуіп - түбір (з.е.), -шіл - сын есім тудыратын жұрнақ, -дік - зат есім тудыртушы жұрнақ, -і - 3 жақ тәуелдік жалғауы

Зергерлікті - зергер - түбір (зат есім), -лік - сөз тудыртушы жұрнақ, -ті - табыс септігінің жалғауы.

Жүріпті: жүр - түбір (етістік), -іп - көсемшенің жұрнағы, -ті - тәуелдік жалғауының 3-жағы, -н - тарша

Терменерін - терме - түбір, -лер - көптік жалғау, -і - тәуелдік жалғауының 3-жағы, -н - табыс септігінің жалғауы.

Арамасуының - арала - түбір, -с - ортақ етіс жұрнағы, -ы - 3 жақ тәуелдік жалғауы, -у - тұйық етістік -сыз - сөз түрлендіруші жұрнақ, н - табыс септігі жалғауы

Тірісінің өзінде - тірі - түбір, -сі - тәуелдік жалғауының 3 жағы

-нің -ілік септігінің жалғауы; өз - түбір, -і - тәуелдік жалғауы-ның 3 жағы, -нде - жатыс септігінің жалғауы.

5. а) Менің әжем

ii. Мәтін көркем әдебиет стилінде жазылған

iii. Әжесі өлең шығарып, жиын-тойда айтысқа да түсіп жүрген. Зергерлікті, аңшылықты жақсы меңгерген адам. Әжесі жарықтың жесін немерелеріне мақтап, жақсылығын асырып отырған. Тіпті тұрып жатырған аулдарының атын „Молым" деген атқа ауыстырған.